

Visiedocument en Stappenplan time-out

De Rietvink
R.K.B.S.

Visie op Time-out

De Rietvink is een Vreedzame School waar respect voor elkaar, open communicatie en betrokkenheid belangrijke waarden zijn. In een positief, veilig klimaat werken leerkrachten, kinderen en ouders samen, luisteren ze naar elkaar en leren ze van elkaar.

Wij vinden het belangrijk dat kinderen zich thuis voelen op school. School moet voor ieder kind een veilige omgeving zijn. Daarom is er ook aandacht voor de sociale en emotionele ontwikkeling.

De Rietvink is een Vreedzame School. De doelstelling van de Vreedzame School is dat iedereen zich binnen de school; leerkrachten, kinderen en ouders, zich verantwoordelijk voelt voor een goede, positieve sfeer. We werken aan een school waar het verantwoordelijkheidsgevoel van kinderen toeneemt, waar sprake is van betrokkenheid op elkaar en waarin kinderen hun conflicten zelf oplossen.

Elke groep maakt zijn eigen groepsafspraken ten aanzien van het omgaan met elkaar en het werken in de klas. Iedere leerling ondertekent deze groepsafspraken met de bedoeling zich er ook aan te houden.

Ondanks deze preventieve interventies kan het voorkomen dat leerlingen herhaaldelijk ongewenst gedrag vertonen. In dat geval kan overgegaan worden tot een time out. We zien time-out als een positieve techniek, een maatregel waarbij de leerling kan worden verwijderd van een negatieve versterker van het gedrag en waarbij de leerling de kans krijgt om ongewenst gedrag te beëindigen waardoor ruimte is voor gewenst gedrag. Het doel van de time-out is om de leerling te laten afkoelen en te helpen in het verbeteren van zijn gedrag.

Daarnaast kan het voor rust zorgen in de eigen klas en kan de leerkracht doorgaan met zijn les. Echter : we achten het van belang dat time-out pas wordt ingezet als andere interventies zijn geprobeerd. Voordat tot time-out over wordt gegaan, vraagt de leerkracht zich eerst af of zijn verwachtingen wel zijn afgestemd op de mogelijkheden van de leerling. Waar nodig kan de leraar zijn verwachtingen eerst aanpassen aan wat haalbaar is voor het kind. Beoordeling van de situatie lijkt de eerste stap. Vervolgens lijkt het nog steeds van belang om de time-out te voorkomen middels een aantal preventieve maatregelen als doorgaan met de les en je richten op leerlingen die doorwerken en de betreffende leerling corrigeren. Daarna zou een leerkracht eerst over kunnen gaan tot een time-in middels afscherming, uitsluiting of exclusie.

De laatste stap is dan een time-out. We hanteren de volgende voorwaarden bij het uitvoeren van een time-out:

- de leerkracht brengt zelf de leerling weg naar de afgesproken plek;
- de leerkracht haalt de leerling zelf op;
- de plekken zijn per klas bekend en ingericht met een tafel, stoel, potlood en time-outformulier (per lln afhankelijk of je met het formulier gaat werken, de lln moet iig eerst goed afgekoeld zijn);
- de time-out duurt niet langer dan 15 minuten;
- de tijd wordt aangegeven met een time-timer;

- leerlingen vanaf groep5 mogen 5 minuten afkoelen waarna ze een time-outformulier invullen t.b.v. de zelfreflectie;
- na de time-out vindt een gesprek plaats tussen eigen leerkracht en leerling (over de aanleiding, het gewenste gedrag, tevens wordt de verwachting uitgesproken dat het gaat lukken);
- het werk dat niet kon worden uitgevoerd wordt op een ander moment door de leerling ingehaald;
- mocht de leerling (of de leerkracht) na de time-out nog niet afgekoeld zijn dan beslist de leerkracht voor een verlenging van de time-out;
- de leerkracht maakt een notitie in parnassys;
- de leerkracht informeert ouders;
- Tijdens de stappen communiceert de leerkracht kort, zakelijk en duidelijk. Ze vermijden discussies, confronterend contact, strijd en secundaire (aandachts)winst. De leraar blijft de hele tijd respectvol en kalm.
- Er is een goede supervisie bij de time-outplek, de ontvangende leerkracht handelt zakelijk en neutraal en bemoeit zich zo ver mogelijk, niet met de leerling;
- De leerkracht denkt van te voren ook na of een leerling er wel van kan profiteren, wellicht is de functie van het gedrag juist vermijding van de taak;
- De procedure van de time-out is voorspelbaar en dus bekend bij leerkrachten , ouders én leerlingen en wordt af en toe herhaald en is gepubliceerd
- Er zijn richtlijnen voor als een leerling niet meewerkt.
- De leerkracht en de leerling beginnen na de time-out samen opnieuw!

NB Bij kleuters is de time-out in de meeste gevallen de allerlaatste stap die we nemen. Kleuters kunnen soms nog onvoldoende rekening kunnen houden met hun omgeving en functioneren veelal op een egocentrisch niveau. Ze doen graag gelijk wat ze denken en hebben nog niet het inzicht om het even uit te stellen. Ze reageren vaak met hetzelfde gedrag en zijn nog niet in staat om alternatieven te gebruiken. De leerkracht staat dan voor de taak om het handelingsrepertoire uit te breiden. Dit impliceert dat er bij kleuters minder snel overgegaan wordt tot een time-out, mogelijk begrijpen de kinderen het niet en ervaren ze het als straf. De vraag is of ze er wat van leren. Eerst zal de leerkracht het concrete zichtbare gedrag en het effect ervan moeten benoemen, vervolgens zal de leerkracht de leerling moeten vragen te stoppen met het gedrag terwijl de leerkracht nagaat wat de functie van het gedrag is om tenslotte het alternatieve gedrag te oefenen met kleuters.

Fase 1 Preventieve maatregelen

stap 1

Leerkracht beoordeelt situatie en vraagt zich eerst af of zijn verwachtingen wel zijn afgestemd op de mogelijkheden van de leerling. Waar nodig kan de leraar zijn verwachtingen eerst aanpassen aan wat haalbaar is voor het kind.

Stap 2

Leerkracht gaat door met de les en richt zich op leerlingen die het gewenste gedrag vertonen.

Stap 3

Mocht de leerling zijn gedrag niet hebben aangepast dan wordt hij door de leerkracht aangesproken op een respectvolle, zachte maar duidelijke toon. Het gewenste gedrag wordt duidelijk benoemd. Een korte aanmoediging is voldoende, de aandacht blijft zo minimaal mogelijk.

Stap 4

Mocht de leerling nog niet het gewenste gedrag vertonen dan herhaalt de leerkracht zijn korte uitleg als in stap 3 , geeft voor zover nodig nog enige

aanwijzingen hoe de leerling zijn probleem kan oplossen en legt vervolgens de verantwoordelijkheid bij de leerling: *Zorg dat het goed komt.*

Ook nu geldt: minimaal contact en vermijd strijd.

Fase 2 de Time-in (in de klas)

Stap 5

Naar eigen inzicht wordt de leerling:

- afgeschermd van factoren die het probleem gedrag oproepen en versterken;
- op een andere plek in het lokaal gezet en mag hij niet meer actief deelnemen
- de leerling wordt visueel gescheiden van de groep en mag niet meer deelnemen.

Daarbij wordt heel kort, neutraal en zakelijk uitgelegd wat de reden is van de time-in. De time-timer wordt ingesteld.

Fase 3 De Time-out (uit de klas)

Stap 6

De leerkracht brengt de leerling naar de vaste time-outplek (zie onderstaande tabel voor de verdeling) bij een collegae. Deze houdt zich zoveel mogelijk afzijdig

De tijd van de time-out wordt aangegeven mbv een time-timer. De tijd is 10-15 minuten, situatie afhankelijk, tijd moet vooraf duidelijk zijn.

De leerling koelt af en maakt zo mogelijk het time-outformulier (vanaf groep 5) (afhankelijk van de leerling, van de situatie, het moet iig geen extra discussie opleveren)) waarop hij schrijft welke situatie zich voordeed en welk gedrag hij zal vertonen als hij weer in de klas komt.

Ook kan er gekozen worden voor werk afmaken.

Stap 7

De leerling wordt opgehaald door de leerkracht waarna (indien mogelijk, anders op een later tijdstip) een gesprek plaatsvindt waarin de aanleiding besproken wordt, hoe het gedrag voorkomen kan worden net als het gewenste gedrag dat verwacht wordt, tevens wordt de verwachting uitgesproken dat het gaat lukken.

Mocht de leerling nog niet afgekoeld zijn dan wordt de time-out verlengd met 5-15 minuten.

Stap 8

De leerkracht maakt een notitie in Parnassys en licht ouders na schooltijd in.

De leerling haalt zijn werk op een ander tijdstip in.

Bij welk gedrag zetten we direct de time-out in?

Als de veiligheid van de leerling zelf, de medeleerlingen of de leerkracht in het geding is, wordt de time-out direct ingezet en wordt de betreffende leerling naar de directie gebracht. De ouders worden gebeld.

Wat te doen bij herhaling?

Wanneer er op een dag twee keer tot een time-out wordt overgegaan moeten we bij de derde keer concluderen dat het de leerling deze dag niet gaat lukken om in de klas te zijn. We gaan over tot een time-out bij IB-er of directie of conciërge waarbij de leerling het werk van de dag meekrijgt en moet zorgen dat het (al dan niet op school) afkomt. Ouders worden op de hoogte gesteld

Richtlijnen als een leerling niet meewerkt

Als de leerling niet vrijwillig meegaat, hanteren we het volgende protocol:

1. De leerkracht geeft de leerling de keuze: of zelfstandig meelopen of vastgepakt worden door de leerkracht.
2. de leerkracht vertelt vooraf aan de leerling hoe hij de leerling vastpakt (polsgreep).
3. Mocht de leerling fysiek geweld gebruiken dan wordt aan een andere leerling de opdracht gegeven om een andere (voorafgesproken) leerkracht erbij te halen.
4. mocht het nodig zijn dan worden IB-er/directie nog ingeschakeld
5. ouders worden altijd op de hoogte gesteld

Verdeling time-outplekken

Iedere leerkracht zorgt voor een time-outplek in de klas. (Tafel,stoel, time-timer, potlood en vanaf groep 4 time-outformulieren)

Betreffende groep	Gaat in eerste instantie naar	Bij afwezigheid groep
1/2 a	1/2 b	1/2 c
1/2 b	1/2 c	1/2 a
1/2 c	1/2 a	1/2 b
3 a	3/4	4/5
3/4	4/5	5

4/5	5	6
5	6	4/5
6	8	5
7a	7b	8
7b	7a	8
8	6	5

Theoretische verkenning

Time-out kan worden gezien als een positieve techniek, een maatregel waarbij de leerling kan worden verwijderd van een negatieve versterker van het gedrag. (Van Overveld, 2012). De leerling krijgt zo de kans om ongewenst gedrag te beëindigen waardoor ruimte is voor gewenst gedrag. Velderman (2007, aangehaald door Jellesma, 2011) noemt dit 'switch'. Er is een aantal vormen van time-out te onderscheiden :

- Preventieve maatregelen (bedoeld om time-out te voorkomen zoals bijvoorbeeld preventief materialen wegnemen of niet neerleggen);
- Afscherming (bijvoorbeeld de tafel van de leerling anders neerzetten)
- Uitsluiting (bijvoorbeeld een andere plek in het lokaal)
- Exclusie (leerling wordt visueel gescheiden van een groep)
- Isolatie (de leerling wordt verwijderd uit de klas)
- Schorsing/verwijdering van de school (o.a Merrel (2000) en Wolf e.a.(2006) aangehaald door Van Overveld, 2012)

Velderman (2007, aangehaald door Jellesma, 2011) geeft aan dat voordat er over wordt gegaan tot een time-out, de leerkracht zich eerst zal moeten afvragen of zijn verwachtingen wel zijn afgestemd op de mogelijkheden van de leerling. Waar nodig kan de leraar zijn verwachtingen eerst aanpassen aan wat haalbaar is voor het kind. Beoordeling van de situatie lijkt de eerste stap.

Van belang is het om tot een visie te komen over de tijd die een leerling in de time-out doorbrengt. Van Overveld geeft aan dat deze zeker niet langer dan 15 minuten moet zijn. Daarnaast zal men een uitspraak moeten doen wie beslist wanneer de time-out over is, Van Overveld vindt dat dit de leerkracht moet zijn. Hij geeft de aanbeveling om leerlingen tijdens de time-out actief bezig te laten zijn, bijvoorbeeld door een moment van zelfreflectie in te bouwen. Tevens zal men na moeten denken wat te doen als de leerling uit de time-out komt. Daar zijn verschillende meningen over. Van een kort gesprek over o.a. de aanleiding, het benoemen van het gewenste gedrag tot helemaal niets bespreken met de leerling omdat het niet effectief zou zijn om na te denken over wat er fout ging. (Matthys (2011) aangehaald door Van Overveld, 2012). Ook Velderman en

Everaert (2005, aangehaald door Jellesma, 2011) sluiten zich hierbij aan, zij stellen dat het ongewenste gedrag zal uitdoven wanneer er geen aandacht aan besteed wordt. Rogers (2011) vindt echter dat er altijd en direct na de time-out een gesprek zal moeten plaatsvinden.

Van Overveld noemt nog de volgende punten: Mocht de leerling (of de leerkracht) na de time-out nog niet afgekoeld zijn dan zou de leerkracht kunnen beslissen voor een verlenging van de time-out. Daarnaast zou de leerkracht alle incidenten in het dossier moeten registreren met datum, tijd, aanleiding en gemaakte afspraken. Tijdens de stappen communiceert de leerkracht kort, zakelijk en duidelijk. Ze vermijden discussies, confronterend contact, strijd en secundaire (aandachts)winst. De leraar blijft de hele tijd respectvol en kalm.

Rogers (2011) stelt dat de procedure van verwijderen bekend, voorspelbaar en gepubliceerd moet zijn voor de leerling. Dit biedt alle betrokkenen houvast in situaties waarin een leerling ongewenst gedrag vertoont. Jellesma (2011) geeft aan dat het verblijf buiten de klas wel minder aantrekkelijk moet zijn, dat men na moet denken wie de leerling wegbrengt, dat de time-outplekken ingericht zijn en dat de tijd ingesteld moet worden op een time-timer.

Het doel moet duidelijk zijn voor de kinderen en er moeten de regels hoe de leerling naar de time-outplek gaat en terugkomt moeten duidelijk zijn. ("Positive Time-out", 2004). Zorg voor goede supervisie, houd geen wrok en begin na de time-out samen opnieuw, geef leerlingen het gevoel dat ze iets missen, verberg je ergernis (Linsin, 2009). Denk van te voren ook na of een leerling er wel van kan profiteren, wellicht is de functie van zijn gedrag juist vermijding van de taak.

Besemer (2010) gaat in op het time-out-beleid bij kleuters. Zij stelt dat kleuters soms nog onvoldoende rekening kunnen houden met hun omgeving en dat ze veelal op een egocentrisch niveau functioneren. Ze doen graag gelijk wat ze denken en hebben nog niet het inzicht om het even uit te stellen.. Ze reageren vaak met hetzelfde gedrag en zijn nog niet in staat om alternatieven te gebruiken. De leerkracht staat dan voor de taak om het handelingsrepertoire uit te breiden.

Dit impliceert dat er bij kleuters minder snel overgegaan wordt tot een time-out, eerst zal de leerkracht het concrete zichtbare gedrag en het effect ervan moeten benoemen,

vervolgens zal de leerkracht de leerling moeten vragen te stoppen met het gedrag terwijl de leerkracht nagaat wat de functie van het gedrag is om tenslotte het alternatieve gedrag te oefenen met kleuters.

5.2 verkenning vanuit de praktijk

Leerkrachten van RKBS De Rietvink vinden dan de volgende punten een plek moeten krijgen in het visiedocument en het stappenplan:

- transparantie in de school en in de klas en aar ouders toe; leerlingen zijn op de hoogte van het stappenplan;
- in de Vreedzame-school-lessen wordt het stappenplan aan de orde gesteld;
- de communicatie met ouders moet ene plek krijgen;
- er moet nagedacht worden over vaste plekken;
- de tijd van de time-out;
- oudere leerlingen vullen een time-out-formulier in tijdens de time-out;
- jongere leerlingen een heel korte time-out;
- de ontvangende leerkracht handelt neutraal
- bij gedrag waarin de veiligheid van andere leerlingen of de leerkrachten of de leerling zelf meteen een time-out.
- Wat te doen als leerling niet meegaat, ook daarop anticiperen in het stappenplan.
- De leerling wel kansen geven, het moet de mogelijkheid krijgen om goed gedrag te laten zien.

De theoretische en praktijkverkenning heeft genoeg informatie opgeleverd om te komen tot een visiedocument en stappenplan .

Stappenplan time-out bij ongewenst gedrag

In dit stappenplan word je uitgelegd wat de leerkracht doet als je je niet aan de afspraken houdt.

Stap 1

De leerkracht vertelt je kort welk gedrag hij/zij van je verwacht.

Stap 2

De leerkracht vertelt je nog een keer welk gedrag zij/hij wil zien. De leerkracht geeft aanwijzingen en je denkt zelf mee hoe je je gedrag gaat aanpassen. Je zorgt er voor dat het goed komt.

Stap 3

Is je gedrag niet aangepast dan krijg je een time- in.

Stap 4

Lukt het je niet op de time-in plek je gedrag aan te passen dan krijg je een time-out. De leerkracht bepaalt hoe lang je in groep __ zit. Je wordt gebracht en gehaald door de leerkracht en je ouders worden ingelicht.

Zonder stappen op de time-out:

Breng je met jouw gedrag jezelf of een ander in gevaar dan word je direct op de time-outplek gezet of ga je gelijk door naar de directrice of de intern begeleider.

Wat verstaan we onder gewenst gedrag:

Onder gewenst gedrag verstaan we dat je je houdt aan de regels en afspraken die we binnen de school en de groep hebben afgesproken. Dit zijn regels en afspraken die we tijdens de Vreedzame school lessen hebben afgesproken en op de datamuur hangen.